

Verklarende woordenlijst AORTA

Betere zorg door betere informatie

postadres: Postbus 19121, 2500 CC Den Haag
bezoekadres: Oude Middenweg 55, 2491 AC Den Haag
telefoon: (070) 317 34 50; fax: (070) 320 74 37; e-mail: servicedesk@infoEPD.nl
www.nictiz.nl

Versie : 6.0.0.0
Datum : 31 oktober 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Doel en doelgroep	4
1.2	Versie, status en wijzigingshistorie	4
1.3	Achtergrond.....	4
1.4	Reikwijdte	4
1.5	Samenhang	4
2	Afkortingen	5
3	Begrippen	13

1 Inleiding

1.1 Doel en doelgroep

Dit document beschrijft de begrippen en afkortingen die in de AORTA documentatie gebruikt worden. Doel is de lezers van de AORTA-documentatie een naslagwerk te bieden dat uitleg geeft over de in de documentatie gebruikte termen en afkortingen.

Doelgroep van dit document is iedereen die in een van de doelgroepen van de diverse AORTA-documenten valt.

1.2 Versie, status en wijzigingshistorie

Dit is versie 6.0.0.0 van het document "Verklarende woordenlijst AORTA". De status van dit document is "Definitief".

1.3 Achtergrond

In de documentatie van de AORTA basisinfrastructuur voor uitwisseling van patiëntgegevens in de zorg wordt een groot aantal termen en afkortingen gebruikt. Het gaat dan zowel om termen en afkortingen die elders bedacht of gedefinieerd zijn en die door Nictiz geadopteerd zijn, alsook om termen of afkortingen die door Nictiz bedacht en gedefinieerd zijn ten behoeve van AORTA.

Om de lezers ter wille te zijn, zijn in de diverse documenten lijsten opgenomen waarin de gebruikte termen en afkortingen verklaard worden. Aangezien er inmiddels een flinke overlap is ontstaan in die lijsten in de documenten, is besloten een overkoepelende verklarende woordenlijst als apart document te publiceren.

1.4 Reikwijdte

Dit document geeft definities van termen en afkortingen die op meerdere plaatsen in de AORTA-architectuur voorkomen en die overbekend noch zelfverklarend zijn. Termen of afkortingen die slechts een betekenis hebben in een enkel document, zijn hier niet opgenomen; die zijn terug te vinden in het overzicht van gebruikte termen en afkortingen in het specifieke document, veelal opgenomen in hoofdstuk 2.

1.5 Samenhang

Dit document maakt onderdeel uit van de documentatieset AORTA-basisinfrastructuur, en dient als naslagwerk bij alle andere documenten uit die documentatieset. Voor meer informatie, zie het "Documentatieoverzicht AORTA-basisinfrastructuur".

2 Afkortingen

Hieronder wordt voor de gebruikte afkortingen de betekenis gegeven. Cursief gedrukte afkortingen zijn elders in de lijst terug te vinden.

AGB	Algemene gegevensbeheercode, een code voor de identificatie van zorgaanbieders ten behoeve van hun declaraties bij zorgverzekeraars.
AG(N)IO	Assistent-geneeskundige (niet) in opleiding.
AIS	Apotheekinformatiesysteem.
AMvB	Algemene maatregel van bestuur.
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten.
ASP	Application service provider, bedrijf dat gebruik van applicaties via internet aanbiedt.
BBR	Basisbedrijvenregister.
Bbsn-z	Besluit gebruik burgerservicenummer in de zorg.
BIG	Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.
BPR	Basisadministratie persoonsgegevens en reisdocumenten, agentschap van <i>BZK</i> .
BSN	Uniek identificerend nummer voor iedereen die een relatie heeft met de Nederlandse overheid; cijfermatig gelijk aan het sofi-nummer. Dit nummer mag alleen worden verwerkt of uitgewisseld als dit uit een betrouwbare bron komt of is verkregen van een partij die het nummer al uit een betrouwbare bron heeft verkregen.
BVBSN	Beheervoorziening <i>BSN</i> .
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
CA	Certification authority, een <i>TTP</i> die <i>PKI</i> -sleutels certificeert en deze certificaten uitgeeft.
CBP	College bescherming persoonsgegevens.
CDR	Clinical data repository, operationele database die gegevens vanuit diverse systemen samenvoegt en zo een uniform beeld van een patiënt creëert.
CEN	Comite Européenne de Normalisation.
CIBG	Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg, agentschap van het ministerie van <i>VWS</i> .
COAL	Clinical observation access service.

COV	Controle op verzekering.
CPI	Centrale patiëntindex.
CRL	Certificate Revocation List, in een <i>PKI</i> gebruikte (digitale) lijst met ingetrokken <i>certificaten</i> die niet meer geaccepteerd mogen worden.
CS	Communicatieserver, server die speciaal is ingericht om datacommunicatie te verzorgen.
CvZ	College Voor Zorgverzekeringen.
DAP	Dossier Afspraken en Procedures.
DBC	Diagnose-behandelingcombinatie.
DCN	Datacommunicatienetwerk.
DNS	Domain name system, mechanisme voor het toekennen van hostnamen aan systemen op het internet of een ander <i>IP</i> -netwerk en het vertalen van die hostnamen naar <i>IP</i> -adressen.
DICOM	Digital imaging and communications in medicine.
DSS	Decision support service.
ebXML	Electronic business <i>XML</i> , internationale familie van standaarden voor informatie-uitwisseling in de elektronische handel.
ebMS	EbXML messaging service, standaard protocol voor betrouwbaar berichtentransport.
EHR	Electronic health record, een engelse vertaling voor <i>EPD</i> .
EMD	Elektronisch medicatiedossier, een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 hernoemd naar medicatiegegevens.
e-NIK	Elektronische nationale identiteitskaart, digitaal equivalent van het paspoort.
EPD	Elektronisch patiëntendossier.
EVS	Elektronisch voorschrijfsysteem, systeem dat gebruikt wordt ter ondersteuning van het voorschrijven van medicatie.
FQDN	Fully qualified domain name, domeinnaam die in een <i>DNS</i> een domein eenduidig en volledig specificeert.
GBA	Gemeentelijke basisadministratie, de authentieke administratie van persoonsgegevens in Nederland.
GBZ	Goed beheerd zorgsysteem, zorgsysteem dat voldoet aan eisen voor aansluiting op de basisinfrastructuur in de zorg.
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg.
GHOR	Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
HAGRO	Huisartsengroep.

HAP	Huisartsenpost.
Hbsn-z	Handboek invoering en gebruik burgerservicenummer in de zorg.
HOED	Huisartsen onder een dak.
HIS	Huisartsinformatiesysteem.
HL7	Health Level 7, internationale organisatie voor standaardisatie van de informatie-uitwisseling in de zorg. In de documentatie die betrekking heeft op de techniek wordt soms de term HL7 gebruikt als verwijzing naar HL7v3.
HL7v3	Health Level 7 version 3, op XML gebaseerde standaard voor informatie-uitwisseling in de zorg.
HTTP	Hypertext transfer protocol, protocol voor het transporteren van tekstberichten over een TCP-verbinding.
IBIZ	Informatiebeveiliging in de zorg.
ICA	Intoleranties, Comorbiditeit en Allergieën.
ICD	International classification of diseases.
ICPC	International classification of primary care.
ICT	Informatie- en communicatietechnologie.
ICTU	ICT Uitvoeringsorganisatie (voor overheden) .
ID, id	Identiteit of identificatie.
IEC	International Electrotechnical Commission.
IETF	Internet Engineering Task Force, een onafhankelijke organisatie voor de ontwikkeling en standaardisatie van internettechnologie.
IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg.
IHE	Integrating the healthcare enterprise.
IIOP	Internet inter-orb protocol.
IP	Internet protocol, een netwerkprotocol.
ISO	International Organization for Standardization.
ISP	Internet-serviceprovider, bedrijf dat toegang tot het openbare internet biedt.
J2EE	Java 2 enterprise edition.
JCP	Java community process.
KNMG	Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.
KvK	Kamer van Koophandel.

LAN	Local area network, lokaal datacommunicatienetwerk, bijvoorbeeld binnen een zorginstelling.
LDAP	Lightweight directory access protocol, protocol voor het raadplegen van een index, bijvoorbeeld voor het ophalen van een <i>CRL</i> bij een <i>CA</i> .
LIS	Laboratoriuminformatiesysteem.
LMD	Landelijk medicatiedossier.
LQS	Lexicon query service.
LRD	Landelijk raadpleegbare deelverzameling, dat deel van de <i>GBA</i> -gegevens dat on-line opvraagbaar is.
LSP	Landelijk schakelpunt, de organisatie die de <i>ZIM</i> exploiteert.
MD5	Message Digest Algorithm 5, algoritme voor het creëren van een cryptografische hashwaarde van een bericht (inmiddels verouderd).
MLLP	Minimal lower layer protocol, een datacommunicatieprotocol, veel gebruikt binnen ziekenhuizen voor het transport van <i>HL7</i> -berichten.
MPI	Master patient index, een systeem dat patiëntnummers uit verschillende zorginformatiesystemen kan vertalen.
MTBF	Mean time between failures, samen met de <i>MTTR</i> een maat voor de beschikbaarheid van een systeem.
MTTR	Mean time to repair, samen met de <i>MTBF</i> een maat voor de beschikbaarheid van een systeem.
NAT	Network address translation, mechanisme om interne <i>IP</i> -adressen te vertalen naar externe <i>IP</i> -adressen en andersom.
NAW	Naam, adres, woonplaats.
NEN	Nederlands Normalisatie Instituut.
Nictiz	Nationaal ICT instituut in de Zorg.
Nonce	Is een afkorting en staat voor <i>number used once</i> . Hiermee wordt een waarde bedoeld die maar één keer in het berichtenverkeer voorkomt.
NTP	Network time protocol, protocol voor het synchroniseren van tijd klokken tussen verschillende <i>ICT</i> -voorzieningen.
OCSP	Online certificate status protocol, techniek voor het verifiëren van een (certificaat van) een <i>PKI</i> -sleutel.
OID	Object identifier, een standaard wijze voor de identificatie van objecten, zie http://www.alvestrand.no/objectid/
OMG	Object management group, samenwerkingsverband tussen enkele grote <i>ICT</i> -leveranciers.
OSI-model	Open systems interconnection, model voor het laagsgewijs beschrijven van koppelingen tussen systemen.

OSS	Open source software, programmacode beschikbaar onder een licentie die vrij gebruik en vrije doorontwikkeling en distributie toestaat.
OZIS	Open Zorg InformatieSysteem, systeem van de stichting OZIS, dat tot doel heeft informatie-uitwisseling in de eerstelijnsgezondheidszorg te bevorderen.
PACS	Picture archiving and communication system.
PIDS	Personal identification system.
PKI	Public key infrastructure, een methode voor beveiliging gebaseerd op het gebruik van publieke en private sleutels.
PKIO	<i>PKIO</i> verheid, uitvoerende instantie en beheerder van de verzameling richtlijnen voor de beveiliging van overheidsgegevens met <i>PKI</i> .
RA	Registratie-autoriteit, een <i>TTP</i> die aanvragen voor certificering namens de <i>CA</i> afhandelt.
RFC	Request for comment, een verwijzing naar een internetstandaard vastgesteld door de <i>IETF</i> .
RIAGG	Regionale instelling voor ambulante geestelijke gezondheidszorg.
RIBW	Regionale instelling voor beschermd wonen.
RIM	Reference information model, informatiemodel dat de basis vormt voor de ontwikkeling van digitale berichten, zie [<i>HL7 v3</i>] en <i>CEN tc251</i> .
RIO	Regionaal indicatie orgaan.
RIPE	Roseau IP Européens, forum dat zich bezig houdt met de bestuurlijke en technische coördinatie nodig voor onderhoud en doorontwikkeling van het internet.
RIS	Radiologie-informatiesysteem.
RM-ODP	Reference model for open distributed processing, een architectuurraamwerk, gestandaardiseerd door <i>ISO</i> .
RNI	Register niet-ingezetenen, een in het kader van het <i>BSN</i> -stelsel te ontwikkelen register.
RSA	Cryptografisch algoritme dat gebruik maakt van sleutelparen (publieke en private sleutels), zie <i>PKI</i> .
SBV	Sectorale berichtenvoorziening van het <i>BSN</i> -stelsel.
SBV-Z	<i>SBV</i> voor de zorgsector.
SEH	Spoedeisende hulp.
SHA-1	Secure Hash Algorithm 1. Algoritme voor het creëren van cryptografisch sterke hashwaarden. Officieel gepubliceerd door <i>NIST</i> in 1995.
SHA-2	Verzamelnaam voor een reeks hash-algoritmen (<i>SHA-224</i> , <i>SHA-256</i> ,

SHA-384 en SHA-512) gepubliceerd in 2002 door NIST (SHA-224 in 2004). Opvolgers van SHA-1, die een langere hashwaarde en meer zekerheid bieden.

SIDN	Stichting Internet Domeinregistratie Nederland, instantie die alle internetdomeinnamen beheert die eindigen op '.nl'.
SLA	Service level agreement, Engels voor <i>SNO</i> .
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden. Het eenvoudig en eenduidig opstellen en controleren van doelstellingen
SNO	Serviceniveauovereenkomst, een overeenkomst tussen dienstaanbieder en dienstafnemer waarin het niveau van de afgesproken dienstverlening beschreven staat.
SOAP	Simple object access protocol, op <i>XML</i> gebaseerde techniek om een elektronisch document in te pakken in een envelop met routeringsgegevens, gestandaardiseerd door <i>W3C</i> .
SWA	Soap with attachments.
SSL	Secure socket layer, techniek voor het beveiligen van een <i>TCP</i> -verbinding over het internet.
TCP	Transport control protocol, protocol voor het opzetten van een verbinding over een <i>IP</i> -netwerk.
TEIN	Technische infrastructuur.
TLS	Transport layer security, de opvolger van <i>SSL</i> .
TOGAF	The Open Group Architecture Framework, een architectuurraamwerk, gestandaardiseerd door The Open Group.
TTP	Trusted third party, rol van een vertrouwde derde binnen een <i>PKI</i> -kader.
UDDI	Universal description, discovery and integration, op <i>XML</i> gebaseerde techniek om web services op te zoeken, gestandaardiseerd door <i>W3C</i> .
UML	Unified modeling language, door de <i>OMG</i> gestandaardiseerde modelleertechniek.
UPS	<i>Uninterruptible power supply</i> , apparaat dat zorgt voor continuïteit in de stroomvoorziening van een server of ander apparaat, en daardoor uitval bij stroomstoringen voorkomt.
URA	<i>UZI</i> -register abonneenummer, identificatienummer van de zorgaanbieder die <i>UZI</i> -passen heeft aangevraagd.
URI	Universal resource identifier, wijze van identificeren van informatiebronnen op het internet.
UZI	Unieke zorgverleneridentificatie, landelijk identificatienummer voor zorgverleners, zorginstellingen en zorgsystemen.
UZOVI	Unieke zorgverzekeraaridentificatie, landelijk identificatienummer voor

	zorgverzekeraars.
VAN	Value added network, openbaar netwerk met extra dienstverlening.
VDZ	Vierde domein in de zorg.
VeCoZo	'VEilig COmmuniceren in de ZOrg', <i>ICT</i> -aanbieder die <i>PKI</i> -sleutels uitgeeft ten behoeve van de beveiliging van declaratieverkeer.
VPN	Virtual private network, techniek voor beveiligde datacommunicatie over openbare netwerken.
VWI	Verwijsindex, onderdeel van de <i>ZIM</i> .
VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid Welzijn en Sport.
W3C	World Wide Web Consortium, internationale samenwerkingsorganisatie voor de ontwikkeling en standaardisatie van webtechnologie.
WABB	Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (wetsvoorstel) .
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens.
Wbsn-z	Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg.
WCIA	Werkgroep Coördinatie Informatisering en Automatisering.
WDH	Waarneemdossier voor huisartsen, een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 hernoemd naar huisartswaarneemgegevens.
WEH	Wet elektronische handtekeningen.
WGBO	Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst.
WID	Wettelijk identificatiedocument.
WOG	Wet op de geneesmiddelenverstrekking.
WSDL	Web services definition language, op <i>XML</i> gebaseerde techniek om web services te definiëren, gestandaardiseerd door <i>W3C</i> .
WSP	Web services profile, wijze waarop <i>HL7v3</i> -berichten moeten worden gebonden op <i>HTTP/SOAP</i> , gestandaardiseerd door <i>HL7</i> .
XIS	Generieke term voor <i>HIS</i> , <i>AIS</i> , <i>ZIS</i> , etc. (zorginformatiesysteem).
XML	Extensible markup language, techniek voor het structureren van elektronische documenten.
ZAIS	Ziekenhuisapothekinformatiesysteem.
ZAB	Zorgadresboek.
ZIM	Zorginformatiemakelaar, onderdeel van de basisinfrastructuur in de zorg waarlangs alle aangesloten <i>GBZ</i> 'en veilig patiëntgegevens kunnen uitwisselen.
ZIN	Zorgidentificatienummer, landelijk identificatienummer voor potentiële patiënten/cliënten.

ZIS Ziekenhuisinformatiesysteem.

ZSP Zorgserviceprovider, netwerkdienstverlener die namens *LSP* zorgaanbieders met hun *GBZ* mag aansluiten op de *ZIM*.

3 Begrippen

Hieronder wordt voor diverse in AORTA gebruikte begrippen een omschrijving gegeven. Cursief gedrukte woorden worden elders in de lijst als begrip uitgelegd of zijn als afkorting opgenomen in de lijst in hoofdstuk 2.

AORTA-versie	Een versie van de AORTA-documentatie is een bepaalde geïdentificeerde samenhangende verzameling documentatie van AORTA.
(Beveiligings-) Token	Een verzameling, na verificatie betrouwbare, beweringen met betrekking tot een beveiligingsaspect. Bijvoorbeeld de bewering dat de afzender van een bericht authentiek is.
Abonnee	<i>Zorgaanbieder</i> die met het <i>UZI-register</i> een overeenkomst sluit om <i>UZI-passen</i> te kunnen afnemen.
Afgeleide contra-indicatie	Een <i>afgeleide contra-indicatie</i> is een <i>conditie</i> die niet direct vastgesteld is (door diagnostiek of inzage in een dossier), maar wordt afgeleid uit het gebruik van bepaalde medicijnen of via <i>via</i> (informant) is verkregen. Zo zal het gebruik van insuline kunnen leiden tot de afgeleide contra-indicatie 'diabetes', zelfs als deze conditie zelf niet is vastgesteld en niet bekend is uit het dossier van de patiënt. Dit komt voor bij apothekers (met beperkte dossierinzage). Kern is dat er geen medische vaststelling heeft plaatsgevonden door de vastlegger van de contra-indicatie.
Agerende partij	de partij die een gebruikersinteractie initieert.
Allergie	Een allergie is een vorm van overgevoeligheid, met als verbijzondering dat de ongewenste reactie wordt veroorzaakt door het immuunsysteem van het lichaam. Een allergie is dus per definitie een overgevoeligheid, maar een overgevoeligheid is niet automatisch een allergie. Voorbeelden zijn allergie voor huisstofmijt, voor bijensteken, voor nikkel of voor penicilline.
AORTA	<ol style="list-style-type: none">1) Het concept van gegevensuitwisseling in de zorgsector, beschreven in de door Nictiz ontwikkelde architectuur;2) De door Nictiz ontwikkelde architectuur voor gegevensuitwisseling in de zorgsector;3) De <i>basisinfrastructuur</i> die gegevensuitwisseling in de zorgsector zoals beschreven in de door Nictiz ontwikkelde architectuur mogelijk maakt.
Applicatie	programmatuur die bepaalde functies kan leveren aan

	<i>gebruikers of andere ICT-voorzieningen.</i>
Applicatie-(XIS-)versie	Een versie van een XIS is een XIS dat gekwalificeerd is voor een bepaalde AORTA-versie.
Authenticatie	Het proces waarbij iets (iemand) nagaat of iets(iemand) daadwerkelijk is wat(wie) het(hij) beweert te zijn.
Authenticatietoken	Een bestemde bewering omtrent de authenticiteit van de afzender van (delen van) een bericht.
Authenticeren	verifiëren van de identiteit van een persoon of organisatie.
Authenticiteit	zekerheid dat de identiteit waarvoor een persoon of organisatie zich uitgeeft juist is.
Autoriseren	toekennen van bevoegdheden aan een persoon of organisatie.
Autorisatieprofiel	door <i>patiënt/cliënt</i> bepaalde autorisatietabel die bepaalt welke categorieën van zijn <i>patiëntgegevens</i> voor welke <i>zorgaanbieders</i> toegankelijk zijn onder welke voorwaarden.
Autorisatieprotocol	door <i>zorgaanbieders</i> gedefinieerde autorisatietabel die bepaalt welke categorieën <i>patiëntgegevens</i> voor welke categorieën <i>zorgaanbieders</i> toegankelijk zijn onder welke voorwaarden.
Basisinfrastructuur	geheel aan <i>ICT-voorzieningen</i> en bijbehorende organisatorische voorzieningen, dat dient als gemeenschappelijke basis voor de diverse <i>zorgtoepassingen</i> .
Behandelrelatie	een behandelrelatie is de relatie tussen een patiënt/cliënt en de personen die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. De wettelijke kaders voor een behandelingsovereenkomst zijn beschreven in de WGBO. Een behandelrelatie is in algemene zin moeilijk te definiëren omdat het in de praktijk een complex en dynamisch begrip is. Zodra een patiënt bijvoorbeeld wordt doorverwezen naar een andere zorgaanbieder ontstaat een nieuwe behandelrelatie. Als de zorgverlener al dan niet tijdelijk wordt vervangen, wat in de praktijk vaak gebeurt (vakantie, deeltijd, verloof, arts-assistenten, co-assistenten etc.) ontstaat eveneens een nieuwe behandelrelatie. Het is bovendien niet altijd op voorhand duidelijk hoe lang de behandelrelatie gaat duren en wanneer die dus als beëindigd beschouwd moet worden. Wat wel voor alle zorgverleners en medewerkers duidelijk moet zijn is of men gegevens verwerkt in het kader van een behandelrelatie. Dat kan in individuele gevallen steeds worden bepaald. Voor

	toegang tot het landelijk EPD is het hebben van een behandelrelatie een voorwaarde.
Beheerverantwoordelijke	<i>zorgverlener</i> of <i>zorgaanbieder</i> die verantwoordelijk is voor het bewaren van bepaalde <i>patiëntgegevens</i> en het zonodig ter beschikking stellen daarvan aan anderen.
Bereikbaarheidsgegevens	informatie die nodig is om een persoon of organisatie te kunnen bereiken, zoals telefoon, e-mail of adres.
Beschikbaarheid	kans dat een systeem in staat is de gespecificeerde <i>diensten</i> of <i>functies</i> te bieden.
Betrokkenheid	verantwoordelijkheid van een <i>zorgverlener</i> ten opzichte van een <i>patiënt/cliënt</i> met betrekking tot de overeengekomen <i>zorgdienst</i> .
Betrouwbaarheid	kans dat een systeem de gespecificeerde <i>diensten</i> of <i>functies</i> uitvoert conform de specificatie (IEC 61508).
Betrouwbare bron	Systeem dat gegevens aanlevert waarvan de juistheid gegarandeerd is.
Breng-mechanisme	wijze van informatie-uitwisseling waarbij <i>patiëntgegevens</i> op initiatief van de verzender worden gebracht.
Bijwerking	Een bijwerking is een neveneffect van een geneesmiddel (dus een effect buiten de bedoelde therapeutische werking). Er zijn zowel bekende als onvoorziene bijwerkingen. Bekende bijwerkingen horen bij de aard van de medicatie en zijn in principe beschreven in de productinformatie. Onvoorziene bijwerkingen zijn kenmerkend voor een zogenaamd 'Adverse Drug Event', waarbij in een specifiek geval iets mis gaat na toediening van de medicatie. Een 'Adverse Drug Event' kan ook een bekende bijwerking betreffen, die met onverwachte intensiteit optreedt. Een bijwerking kan het gevolg zijn van een overgevoeligheid of allergie, maar ook van bijvoorbeeld interacties met andere medicatie.
Certificaat	in een <i>PKI</i> gebruikt digitaal document, uitgegeven door een <i>TTP</i> , dat dient ter identificatie van een server of gebruiker.
Cliënt	persoon die verpleging of verzorging geniet of mogelijk zal genieten.
Canonieke XML	standaardvorm van <i>XML</i> zonder lexicale vrijheden, opdat bitsgewijs kan worden gecontroleerd of twee <i>XML</i> -documenten semantisch identiek zijn.
Comorbiditeit	Comorbiditeit is het tegelijkertijd aanwezig zijn van twee of meer stoornissen of aandoeningen bij een patiënt. Dit is in het algemeen het geval bij het gelijktijdig aanwezig

	zijn van lichamelijke, geestelijke en vaak de daaropvolgende sociale problemen bij een persoon.
Contra-indicatie	Contra-indicaties zijn condities van een patiënt waarmee rekening gehouden moet worden bij het voorschrijven van een geneesmiddel. Het zijn dus redenen om het betreffende geneesmiddel juist niet voor te schrijven, in tegenstelling tot de indicatie. Artsen maken onderscheid tussen absolute en relatieve contra-indicaties, afhankelijk van de ernst van de mogelijke complicaties bij gebruik van het geneesmiddel.
Convergeren	<i>Doorschakelen</i> van berichten van meerdere afzenders naar één bestemming.
Definitief gekoppeld	koppeling van <i>patiëntgegevens</i> aan een <i>BSN</i> waarbij er geen onzekerheden (meer) zijn omtrent de juistheid van de koppeling.
Dienst	prestatie geleverd door een partij aan een andere partij.
Divergeren	<i>Doorschakelen</i> van berichten van één afzender naar meerdere bestemmingen.
Documentatieset	een verzameling van specifieke versies van documenten die op enig moment gezamenlijk een complete beschrijving geven van een logisch afgebakend onderwerp, zoals de <i>AORTA-basisinfrastructuur</i> of een <i>zorgtoepassing</i> .
Doorschakelen	actie van een schakelpunt inzake het ontvangen en vervolgens <i>doorsturen</i> , <i>divergeren</i> of <i>convergeren</i> van een bericht.
Doorsturen	<i>Doorschakelen</i> van berichten van één afzender naar één bestemming.
Duplicaatbericht	bericht dat identiek is aan een eerder bericht.
Eigen GBZ-verklaring	een door een <i>zorgaanbieder</i> of in opdracht van een <i>zorgaanbieder</i> door een derde ondertekende verklaring, welke inhoudt dat de bij die <i>zorgaanbieder</i> aanwezige processen, procedures en ict-configuratie(s) geschikt zijn voor het verkrijgen van toegang tot en gebruik van <i>AORTA</i> .
Elektronisch patiëntendossier	<i>ICT-voorziening</i> die toegang geeft tot de verschillende <i>patiëntdossiers</i> binnen een <i>zorginstelling</i> .
Elektronisch Voorschrijf Systeem	een systeem van indicatiegebonden formularia, waarmee een voorschrijvend zorgverlener stapsgewijs van indicatie via therapieschema's tot een voorstel voor een voorschrift komt. Dit voorschrift wordt vervolgens in een softwaremodule, onderdeel van bijvoorbeeld een HIS, ZIS of EPD, elektronisch vastgelegd en geprint of verzonden. Hierbij vindt meestal automatisch

	medicatiebewaking plaats.
Episode	reeks van opeenvolgende <i>zorgcontacten</i> die een <i>patiënt/cliënt</i> heeft met een of meer <i>zorgaanbieders</i> in het kader van een bepaalde <i>zorgvraag</i> .
Functie	<i>Systeemfunctie</i> of <i>zorgverlenerfunctie</i> .
Gastgebruik	<i>Gastgebruik</i> van een <i>UZI-pas</i> . Het gebruik van een <i>UZI-pas</i> in een <i>GBZ</i> van een andere <i>zorgaanbieder</i> dan de <i>zorgaanbieder</i> die de desbetreffende <i>UZI-pas</i> heeft aangevraagd bij het <i>UZI-register</i> .
Gastheerzorgaanbieder	Een <i>zorgaanbieder</i> waar een <i>zorgverlener</i> een <i>UZI-pas</i> gebruikt die niet door die <i>zorgaanbieder</i> bij het <i>UZI-register</i> is aangevraagd.
Gastzorgverlener/medewerker	Een <i>zorgverlener/medewerker</i> die bij een <i>GBZ</i> een <i>UZI-pas</i> gebruikt die niet door de <i>zorgaanbieder</i> van dat <i>GBZ</i> bij het <i>UZI-register</i> is aangevraagd.
GBZ-applicatie	<i>Zorgapplicatie</i> die als onderdeel van een <i>GBZ</i> is aangesloten op de <i>ZIM</i> .
Gebruiker	<i>Zorgverlener</i> , <i>medewerker</i> , beheerder of <i>patiënt/cliënt</i> die een <i>applicatie</i> gebruikt.
Gebruikerssessie	Tijdsduur dat een <i>gebruiker</i> via een <i>GBZ-applicatie</i> gebruik maakt van zijn bevoegdheden tot landelijke uitwisseling van <i>patiëntgegevens</i> .
Gebruikersinteractie	actie van een <i>gebruiker</i> met betrekking tot het landelijk uitwisselen van <i>patiëntgegevens</i> .
Gegevenssoort	typering van een soort van <i>patiëntgegevens</i> .
Haal-mechanisme	mechanisme van informatie-uitwisseling waarbij <i>patiëntgegevens</i> op verzoek van de ontvanger worden gehaald.
Heraanmelden	bijwerken van een eerder gedane aanmelding bij de verwijzindex.
Herroepen	ongeldig maken, bijvoorbeeld van een <i>patiëntstuk</i> .
HL7-bericht	Digitaal <i>patiëntbericht</i> , conformerend aan de <i>HL7-standaard</i> , dat dient als middel om <i>patiëntgegevens</i> te versturen tussen systemen.
HL7-standaard	Wereldwijde standaard voor het uitwisselen van <i>patiëntgegevens</i> tussen systemen.
Hoofdbehandelaar	<i>Zorgaanbieder</i> waarmee een <i>patiënt/cliënt</i> een behandelovereenkomst heeft.
Hostnaam	in een <i>DNS-server</i> geregistreerde naam van een systeem op het internet of een ander IP-netwerk, zie

	RFC 3986.
Huisartswaarneemgegevens	een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 is waarneemdossier voor huisartsen (WDH) hiernaar hernoemd.
Idempotent	eigenschap van een bewerking dat het resultaat daarvan bij herhaling gelijk is aan dat bij eenmalige uitvoering. Is van belang bij het correct afhandelen van duplicaatberichten.
Identificeren	bepalen van de identiteit van een persoon of organisatie.
ICT-infrastructuur	geheel aan gemeenschappelijke <i>ICT-voorzieningen</i> .
ICT-voorziening	hardware en software gericht op het elektronisch verwerken of communiceren van informatie.
Inhoudsverantwoordelijke	<i>zorgverlener</i> of <i>zorgaanbieder</i> die verantwoordelijk is voor de juistheid van de medische inhoud van bepaalde <i>patiëntgegevens</i> .
Integriteit	zekerheid dat bepaalde gegevens niet (ongemerkt) zijn of worden gewijzigd.
Interactiemechanisme	wijze waarop een <i>GBZ</i> een <i>HL7-bericht</i> moet uitwisselen met de <i>ZIM</i> , afhankelijk van het type <i>HL7-bericht</i> .
Intolerantie	Zie Overgevoeligheid (de koepelorganisaties hebben voorkeur voor de term Overgevoeligheid).
Kwalificatie	de uitkomst van het proces van <i>kwalificeren</i> , een verklaring van de kwalificerende instelling waar in staat of en in hoeverre het onderwerp voldoet aan de kwalificatiecriteria.
Kwalificeren	proces waarbij geverifieerd wordt in hoeverre het onderwerp (in deze context een <i>ZSP</i> , <i>XIS</i> of <i>GBZ</i>) voldoet aan de geldende kwalificatiecriteria.
Landelijk schakelpunt	de centrale ICT-omgeving waar landelijk alle goed beheerde zorgsystemen via gekwalificeerde <i>ZSP's</i> gegevens mee uitwisselen. Het LSP draagt zorg voor de authenticatie van zorgverleners en <i>GBZ'en</i> , het autoriseren van zorgverleners conform de met koepelorganisaties gemaakte afspraken, de verwijzing naar aangemelde medische gegevens, het routeren van landelijk gestandaardiseerde berichten en het registreren van patiëntgegevensaanmeldingen en -raadplegingen. Binnen de wettelijke kaders maakt het LSP inzage mogelijk voor patiënt en toezichthouder.
Mandateren	overdragen van bevoegdheden bij het delegeren van taken.

Mandaatbeheerder	de door een zorgverlener aangewezen persoon om binnen een GBZ voor de zorgverlener mandaten te mogen beheren. Deze persoon kan zijn de zorgmanager of een security manager.
Medebehandelaar	<i>Zorgaanbieder</i> die in opdracht van een <i>hoofdbehandelaar</i> handelt.
Medewerker	persoon in dienst van een <i>zorginstelling</i> of in dienst bij een <i>zorgverlener</i> die in opdracht daarvan ondersteunende diensten verleent.
Medicatiebewakingsignaal	Medicatiebewakingsignalen zijn waarschuwingen die door een medicatiebewakingsysteem worden gegenereerd. In het Engels worden deze signalen aangeduid als 'medication issues', waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de signalen zelf ('detected issues') en de afhandeling (oplossing) ervan door de voorschrijver of de verstrekker ('managed issues').
Medicatiegegevens	een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 is elektronisch medicatiedossier (EMD) hiernaar hernoemd.
Metagegevens	gegevens die karakteristieken van bepaalde gegevens beschrijven.
Non-conformiteit	het niet voldoen aan een gespecificeerde eis.
Observatie	Onder observatie wordt elke activiteit verstaan waarbij door het beschouwen van een situatie een bepaald onderzoeksresultaat wordt verkregen. Dit kan variëren van een laboratoriumonderzoek tot een röntgenfoto, maar ook een lengtemeting of een diagnosestelling zijn (medische) observaties (met een 'auteur' als de bron ervan).
Onbetrouwbare bron	Systeem dat gegevens aanlevert die mogelijk onjuist zijn en dus niet voor waar aangenomen kunnen worden.
Onweerlegbaarheid	zekerheid dat een handeling niet kan worden ontkend door degene die hem heeft uitgevoerd.
Opdrachtbericht	bericht waarmee de afzender de ontvanger verzoekt een bepaalde handeling uit te voeren.
Opvraagbericht	bericht waarmee de afzender de ontvanger om bepaalde informatie vraagt.
Overgevoeligheid	Een overgevoeligheid is een (patiëntgebonden) lichamenlijk kenmerk (conditie), die kan leiden tot een ongewenste reactie op blootstelling aan bepaalde stoffen. Een overgevoeligheid zal dus een contra-indicatie vormen voor medicijnen die deze stoffen bevatten. Een overgevoeligheid is de potentie tot het ontstaan van een (patiëntgebonden) onvoorziene bijwerking.

Patiënt	persoon die geneeskundig onderzoek of behandeling geniet of mogelijk zal genieten.
Patiëntbericht	bericht met <i>patiëntgegevens</i> , dat in het kader van samenwerking wordt verstuurd aan een <i>zorgaanbieder</i> .
Patiëntcontact	gelegenheid waarbij een <i>zorgverlener</i> beroepsmatig in contact is met een <i>patiënt</i> , bijvoorbeeld een <i>consult</i> , en die normaliter leidt tot bijwerking van het <i>patiëntdossier</i> .
Patiëntdocument	persistente verzameling van samenhangende <i>patiëntgegevens</i> , die als één geheel wordt vastgelegd, opgevraagd en verstuurd.
Patiëntgegevens	(persoonlijke, logistieke, medische en/of financiële) gegevens over een bepaalde <i>patiënt/cliënt</i> die zijn vastgelegd in het kader van een <i>zorgdienst</i> .
Patiëntkluis	verzameling van <i>patiëntgegevens</i> van één <i>patiënt/cliënt</i> onder beheer van die <i>patiënt/cliënt</i> zelf.
Patiëntdossier	verzameling van <i>patiëntgegevens</i> van één <i>patiënt/cliënt</i> onder beheer van de verantwoordelijke <i>zorgaanbieder</i> .
Patiëntenindex	Lijst met <i>identificerende</i> gegevens van <i>patiënten</i> bij een <i>zorgaanbieder</i> .
Patiëntstuk	deel van, of uittreksel uit, een <i>patiëntdossier</i> .
Query	zie <i>opvraagbericht</i> .
Reconstructiehorizon	tijdshorizon in het verleden tot wanneer een <i>gebruikersinteractie</i> moet kunnen worden gereconstrueerd.
Register	1) Voortdurend bijgehouden lijst met gegevens over personen of zaken, waarbij specifieke (kwaliteits)eisen gelden voor opname en handhaving op de lijst. 2) De organisatie die de lijst beheert.
Rol	een veelgebruikte term met verschillende interpretaties, zie verder onder <i>betrokkenheid</i> , <i>werkverband</i> , <i>toepassingsrol</i> en <i>zorgverlenerfunctie</i> .
Semantische compatibiliteit	twee applicaties zijn semantisch compatibel wanneer ze op berichten van elkaar reageren zoals de andere partij dat verwacht.
Syntactische compatibiliteit	twee applicaties zijn syntactisch compatibel wanneer ze de berichten van elkaar accepteren zonder onverwachte foutmeldingen.
Systeem	<i>ICT-voorziening</i> die, of verband van <i>ICT-voorzieningen</i> dat, zelfstandig <i>diensten</i> of <i>functies</i> kan leveren; al dan niet inclusief de beheerders en <i>gebruikers</i> daarvan.
Systeemfunctie	prestatie geleverd door een <i>systeem</i> aan een <i>gebruiker</i> .

Tekortkoming	onvolkomenheid of zwakte in het voldoen aan een gespecificeerde eis.
Terugwaartse compatibiliteit	een oudere applicatie X en een nieuwere X+1 zijn syntactisch terugwaarts compatibel wanneer X+1 berichten van X kan accepteren zonder onverwachte foutmeldingen.
Technisch GBZ	wanneer er bij een zorgaanbieder (URA) meerdere GBZ-delen gedefinieerd zijn met ieder een apart GBZ-id.
Time-out	het verlopen van een tijdsinterval waarbinnen een <i>stelsel</i> het resultaat van een actie afwacht alvorens een fout wordt verondersteld.
Toepassingsrol	rol van een <i>applicatie</i> in het kader van een bepaalde landelijke <i>zorgtoepassing</i> .
Toestandsbericht	bericht waarmee de afzender de ontvanger op de hoogte stelt van de toestand waarin de afzender zich bevindt.
Token authenticatie	authenticatie waarbij gebruik gemaakt wordt van een authenticatietoken.
Transactie	reeks van twee of meer <i>interacties</i> die als één geheel moeten worden uitgevoerd.
UZI-nummer	een 9-cijferig nummer dat de pashouder of service uniek identificeert.
UZI-pas	persoonsgebonden vertrouwensmiddel voor <i>zorgverleners</i> en hun <i>medewerkers</i> , uitgegeven door het <i>UZI-register</i> .
UZI-register	<i>Register</i> voor <i>zorgverleners</i> .
UZI-servercertificaat	stelselgebonden vertrouwensmiddel voor <i>ICT-voorzieningen</i> van <i>zorgaanbieders</i> , uitgegeven door het <i>UZI-register</i> .
Versie	een versie is een opeenvolgende variant van een specificatie of systeem.
Versie-indicator	een versie-indicator is een eenduidige identificator van een versie.
Vertrouwelijkheid	zekerheid dat bepaalde gegevens uitsluitend door bevoegden kunnen worden ingezien.
Vertrouwensmiddel	middel waarmee iemand elektronisch geïdentificeerd kan worden, zich kan <i>authenticeren</i> en eventueel een elektronische handtekening kan zetten.
Vertrouwensniveau	de mate waarin op enig moment de communicatie tussen partijen <i>vertrouwelijk</i> , <i>integer</i> en <i>onweerlegbaar</i> is, uitgedrukt in een voorgedefinieerd niveau.

Virtueel Patiëntdossier	verzameling van organisatorisch en geografisch verspreide <i>patiëntdossiers</i> die zodanig toegankelijk zijn, als waren zij één groot <i>patiëntdossier</i> .
Virtueel Postkantoor	verzameling van organisatorisch en geografisch verspreide postbussen die alle <i>zorgaanbieders</i> zodanig bereikbaar maken, als vormden zij één <i>zorgaanbieder</i> .
Voorlopig gekoppeld	koppeling van <i>patiëntgegevens</i> aan een <i>BSN</i> waarbij er (nog)onzekerheden zijn omtrent de juistheid van die koppeling.
Voorwaartse compatibiliteit	een oudere applicatie X en een nieuwere X+1 zijn syntactisch voorwaarts compatibel wanneer X berichten van X+1 kan accepteren zonder onverwachte foutmeldingen.
Werkverband	de verantwoordelijkheid van een <i>zorgpartij</i> ten opzichte van zijn eventuele <i>zorginstelling</i> met betrekking tot het verlenen van <i>zorgdiensten</i> .
Werkcontext	de relatie waarin de patiënt en de zorgverlener in professionele zin zich tot elkaar bevinden. De werkcontext bepaalt onder andere of er gegevens opgevraagd moeten worden ten behoeve van de behandeling en/of consult etc.
XIS-applicatie	onderdeel van een <i>XIS</i> dat als <i>GBZ-applicatie</i> zou kunnen functioneren.
XIS-typekwalificatie	een door Nictiz ondertekende verklaring dat een <i>XIS-applicatie</i> voldoet aan de door Nictiz gestelde eisen. Een overzicht van de verleende XIS-typekwalificaties en van de daarbij behorende software van ICT-leveranciers in de geldende versies en releases is opgenomen onder http://www.nictiz.nl .
Zoekpad	set van identificerende gegevens ten behoeve van het zoeken in een <i>register</i> of gids.
Zorgaanbieder	<i>zorginstelling</i> of <i>zorgverlenerpraktijk</i> .
Zorgapplicatie	<i>Applicatie</i> die ter beschikking van een <i>zorgpartij</i> , nader onder te verdelen in <i>zorgaanbiederapplicatie</i> , patiënt-applicatie, etc.
<i>Zorgadresboek</i>	gids waarin <i>zorginstellingen</i> en <i>zorgverleners</i> de door hun geboden <i>zorgdiensten</i> en bereikbaarheidsgegevens kunnen vermelden.
Zorgaanbiedernummer	identificatienummer van een <i>zorgverlener</i> of <i>medewerker</i> , zonodig in combinatie met het identificatienummer van de <i>zorginstelling</i> .
Zorgaanbiederpostbus	verzameling door <i>zorgaanbieder</i> af te handelen <i>patiëntberichten</i> .

Zorgaanbiederregister	<i>Register met zorgaanbieders die zorgpartijen in staat stelt zorgaanbieders te identificeren.</i>
Zorgconsument	<i>Patiënt of cliënt.</i>
Zorgcontact	sessie waarin een <i>zorgaanbieder</i> aandacht besteedt aan één of meer <i>zorgvragen</i> van een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgdienst	dienst gericht op het onderzoeken, verbeteren, behouden of ondersteunen van de lichamelijke of geestelijke gezondheidstoestand van een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorginformatiesysteem	<i>ICT-voorziening</i> die rechtstreeks ter beschikking staat van een <i>zorgaanbieder</i> .
Zorginstelling	organisatorisch verband van <i>zorgverleners</i> en ondersteunende <i>medewerkers</i> dat <i>zorgdiensten</i> verleent aan een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgpartij	persoon of organisatie die een primaire rol speelt bij de verlening van <i>zorgdiensten</i> .
Zorgproduct	product benodigd bij het onderzoeken of gericht op het verbeteren, behouden of ondersteunen van de lichamelijke of geestelijke gezondheidstoestand van een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgnetwerk	regionaal samenwerkingsverband van <i>zorgaanbieders</i> en <i>zorgverzekeraars</i> .
Zorgsysteem	zie <i>zorginformatiesysteem</i> .
Zorgtoepassing	1) toepassing van landelijke uitwisseling van <i>patiëntgegevens</i> tussen samenwerkende <i>zorgaanbieders</i> , ten behoeve van een bepaalde <i>zorgdienst</i> 2) functionele aanvulling op de <i>basisinfrastructuur</i> ter ondersteuning van de uitwisseling van <i>patiëntgegevens</i> in het kader van specifieke zorgprocessen.
Zorgverlener	persoon die beroepsmatig <i>zorgdiensten</i> verleent aan een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgverlenerfunctie	de beroepstitel (en eventueel het specialisme) van een <i>zorgverlener</i> die bepaalt welke <i>zorgdiensten</i> hij of zijn <i>zorginstelling</i> kan verlenen.
Zorgverlenerpraktijk	praktijk van een zelfstandig werkende <i>zorgverlener</i> .
Zorgverzekeraar	ziekenfonds, ziektekostenverzekeraar of zorgkantoor.
Zorgvraag	behoefte van een <i>patiënt/cliënt</i> aan een <i>zorgdienst</i> .
ZSP-kwalificatie	een door Nictiz afgegeven verklaring dat het door de zorgserviceprovider (ZSP) ter beschikking gestelde ICT-systeem voldoet aan de door Nictiz op enig moment gestelde eisen.